

— og dermed lærertimeforbruget — efter de aktuelle elevtal i klasserne.

Formålet med disse bestemmelser var:

- at sikre en mere ligelig fordeling af lærerkraftressourcerne i forhold til elevtallet i de enkelte kommuner,
- at forbedre mulighederne for at opretholde de mindre skoleenheder på et økonomisk forsvarligt grundlag,
- at tilgodese statens interesse i at kunne holde den samlede „automatiske“ refusion af kommunernes lærerlønsudgifter inden for visse budgetmæssige rammer og
- at begrænse den hidtidige vækst i timeforbruget pr. elev, således at der inden for de givne rammer også kunne afses midler til at gennemføre andre pædagogiske forbedringer.

I overensstemmelse med dette sidste blev der i bemærkningerne til lovforslaget opstillet en række kvotienter for lærertimeforbruget pr. elev, som ganske nøje svarede til det daværende samlede forbrug på landsbasis (skoleåret 1971/72). Dette ville — med de nuværende elevtal (1973/74) — have udgjort i alt 990.000 ugentlige skematimer (svarende til en årlig lønudgift i april 1974-niveau på 2.476 mio. kr.). De opstillede timetalskvotienter pr. elev var i øvrigt beregnet således, at de foreliggende forslag til vejledende normaltimeplaner skulle kunne gennemføres ved alle skoler med *gennemsnitlig 21 elever pr. klasse*. Denne forudsætning om en gennemsnitlig klassekvotient på højst 21 var ydermere indføjet som en bindende forudsætning i lovforslagets tekst (§ 15, stk. 2, 2. pkt.).

Samtidig blev de forventede *merudgifter ved lovforslagets gennemførelse* opgjort (i april 1972-niveau) til 232,7 mio. kr. årligt, hvoraf 134 mio. kr. vedrørte en forventet forøgelse af lærernes arbejdsindsats, 30 mio. kr. midlertidige statsudgifter til lærernes videreuddannelse, 10 mio. kr. statstilskud til forsøgs- og udviklingsarbejde, 50 mio. kr. udgifter til fritidsundervisning og 8,7 mio. kr. forøgede udgifter til befording af de yngste elever.

I løbet af de seneste 2 år er der som led i de almindelige sparebestrebelse gennemført en række *besparelser inden for folkeskolen*, som for en væsentlig dels vedkommende er opnået ved at begrænse lærerskematimeforbruget. Disse begrænsninger blev fastsat i henhold til en bemyndigelse på finansloven for 1973-74 og er siden fastholdt ved lov nr. 290 af 14. juni 1974 (folkeskolelovens § 63 a). Det samlede lærerskematimeforbrug udgjorde herefter i skoleåret 1973/74 i alt 938.000 ugentlige timer, eller 52.000 timer mindre end forudsat i det socialdemo-

kratiske lovforslag. Dette timeforbrug svarer til en årlig lønudgift i april 1974-niveau på 2.345 mio. kr., eller 131 mio. kr. mindre end forudsat. Nedsættelsen af lærerskematimeforbruget er i det væsentlige gennemført ved at nedskære elevernes ugentlige timetal, antallet af deletimer m. v. Hvis den i stedet skulle have været gennemført *alene* ved at forøge elevtallet i klasserne, ville den have medført *en forhøjelse af klassekvotienten i 1.-7. skoleår fra 20,6 til 21,4* (i de fuldt årgangsdelte skoler).

Også på anden måde er forudsætningerne for den i sin tid med § 15, stk. 2, foreslåede centrale styring af lærerskematimeforbruget blevet forrykket ved senere lovgivning. Overgangen pr. 1. april 1975 til *statstilskud efter objektive udgiftskriterier* på folkeskoleområdet, jfr. lov nr. 337 af 19. juni 1974, betyder umiddelbart, at statens finansielle interesse i at *begrænse lærerskematimeforbruget* er bortfaldet. Begrundelsen for at fastholde et eventuelt „loft“ over kommunernes timeforbrug må derfor nu søges i rent samfundsøkonomiske eller arbejdsmarkedspolitiske hensyn.

Overgangen til bloktilskud og den ved revisionen af skolestyrelsesloven gennemførte decentralisering af beslutningskompetencen vedr. skole- og undervisningsplaner gør det på den anden side yderligere påkrævet at sikre et vist mindsteniveau, hvad lærerskematimeforbruget angår. Den udvidelse af rammerne for elevernes ugentlige timetal, som er indbygget i systemet, og som allerede er gennemført for klasser med under 18 elever (jfr. lov nr. 290 af 14. juni 1974), bør ikke kunne udnyttes til en vilkårlig forringelse af standarden.

Forslagsstillerne ønsker derfor principielt at fastholde muligheden for en central styring af lærerskematimeforbruget som en sikring af, at undervisningen kan opfylde lovforslagets almindelige forudsætninger, herunder med hensyn til elevernes udbytte af undervisningen i de enkelte fag.

Samtidig må det erkendes, at det ikke vil være rimeligt på nuværende tidspunkt at stille krav til kommunerne om en forøget økonomisk indsats. Skal de opnåede besparelser på dette område kunne fastholdes, vil det derfor være nødvendigt at fastlægge kvotienterne for lærerskematimeforbruget pr. elev på en sådan måde, at det samlede forbrug ikke forøges, men tværtimod reduceres yderligere, nemlig i det omfang, det skønnes nødvendigt for at give plads for en øget lærerindsats på andre områder. Der bliver for så vidt tale om en mindre omfordeling af ressourcerne, men det må i denne forbindelse understreges, at det ikke er hensigten i den nuværende situation at afskære kommunerne fra at anvende